

Miljöutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om distribution av alternativa trafikbränslen

Till kommunikationsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om distribution av alternativa trafikbränslen (RP 25/2017 rd): Ärendet har remitterats till miljöutskottet för utlåtande till kommunikationsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Eleonoora Eilittä, kommunikationsministeriet
- forskarprofessor Nils-Olof Nylund, Teknologiska forskningscentralen VTT Ab
- utvecklingsdirektör Markku Peräniitty, Parkeringström Ab
- teknologidirektör Matti Rae, Teknologindustri rf
- vice verkställande direktör Pekka Huttula, Olje- och biodrivmedelsbranschen rf.

Utskottet har fått ett skriftligt yttrande av

- miljöministeriet
- Finlands Kommunförbund
- Liikennevirta Oy
- Finlands Biogasförening rf
- Älykkään liikenteen verkosto - ITS Finland ry.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I propositionen föreslås att en ny lag om distributionen av alternativa trafikbränslen ska stiftas. Lagen sätter i kraft de bestämmelser som förutsätts i infrastrukturdirektivet om enhetliga tekniska specifikationer, information till konsumenterna, krav som gäller prisjämförelser och tillgången till information om den geografiska placeringen av för allmänheten tillgängliga laddningsstationer. Den nya lagen gäller i överensstämmelse med direktivet endast för allmänheten tillgängliga laddnings- och tankstationer.

Utlåtande MiUU 10/2017 rd

Utskottet anser att lagförslaget behövs och betonar följande synpunkter.

Utskottet konstaterar att i enlighet med energi- och klimatstrategin ska trafikutsläppen i sin helhet halveras före utgången av 2030 jämfört med 2005 års nivå. Största delen av målen gäller vägtrafiken, som ger upphov till omkring 90 procent av utsläppen från inrikestrafiken. Att öka den fysiska andelen av biodrivmedlens energiinnehåll till 30 procent av alla bränslen som säljs till vägtrafiken är ett viktigt mål, och måluppfyllelse innebär att man samtidigt lyckas nå en stor del av de eftersträvade utsläppsminskningarna inom ansvarsfördelningssektorn. Utskottet understryker att det vid sidan om främjandet av alla alternativa utsläppssnåla drivmedel och drivkrafter med låga utsläpp är angeläget att förbättra bilarnas energieffektivitet och energieffektiviteten hos hela trafiksystemet.

Utgångspunkten för energi- och klimatstrategin är att det är den snabbaste vägen att minska utsläppen av växthusgaser från trafiken att de nuvarande drivmedlen ersätts med förnybara drivmedel eller med mer utsläppssnåla drivmedel eller drivkrafter. Utskottet konstaterar att alla metoder är nödvändiga för att nå de eftersträvade utsläppsminskningarna. För att målen för reduktion av utsläppen från trafiken ska kunna nås enbart genom att elektrifiera trafiken behövs upp till 2,3 miljoner elbilar. Målet för energi- och klimatstrategin är att det före 2030 ska finnas 250 000 elbilar (renodlade elbilar, vätedrivna bilar och laddhybrider) och 50 000 gasdrivna bilar. Strategin utstakar att distributionsstationer för nya drivmedel (som gas och väte) och laddningsstationer för elbilar i regel ska byggas på marknadsmässiga villkor. Dessutom utvärderas kostnadseffektiva metoder för att främja en utvidgning av nätverket av laddningsstationer för elbilar och tankstationer för gasbilar.

Utskottet konstaterar att elbilarnas genombrott på marknaden i Europa enligt ett flertal bedömningar kan ske mycket snabbt, kanske redan under de kommande tio åren. Analogt kan andelen bilar som går med andra alternativa drivkrafter öka betydligt snabbare än beräknat. Utskottet vill betona att den snabba strukturella förändring som är att vänta kräver att vi också här skyndar på möjligheterna att använda alternativa trafikbränslen snabbare än vad som föreslagits. Utskottet menar att det behövs tillräckliga satsningar särskilt på byggandet av infrastrukturen för att påskynda genombrottet för bilar som går med alternativa trafikbränslen och för att få till stånd en strukturomvandling.

Teknikneutralitet är en viktig princip när man bestämmer grundläggande utgångspunkter för regleringen för att utveckla nuvarande och de nya tekniska möjligheter och tjänster så att regleringen inte låser utvecklingen vid vissa enskilda lösningar. Detta krav, menar utskottet, genomförs i lagen eftersom kraven är desamma för alla alternativa trafikbränslen. Lagen uppställer minimikrav på och exempelvis en gemensam europeisk standard för stickkontakter som garanterar användar komfort och en enhetlighet i Europa för laddningsstationerna. Samtidigt sägs det i 4 § 4 mom. i lagförslaget att man vid laddning av elfordon ska i mån av möjlighet använda laddningsstationer utrustade med intelligenta mätsystem. Genom system som är smarta med avseende på konsumenten främjas tjänsternas smidighet och en dynamisk prissättning. Med tanke på elnätet är det väsentligt att efterfrågefleksibilitet beaktas också vid allmän laddning även om den största efterfrågefleksibiliteten sker i fråga om enskild laddning.

Utlåtande MiUU 10/2017 rd

Utskottet välkomnar att en utvidgning av laddnings- och tankstationer för el- och gasbilar främjas genom investeringsstöd från arbets- och näringsministeriet. Stödets genomslag bör utvärderas mycket snabbt efter att det har tagits i bruk för att det ska kunna övervägas om andra kostnadseffektiva metoder behöver tas i bruk i skyndsam ordning för att utvidga nätverket av laddnings- och tankstationer. Arbets- och näringsministeriet beviljade i januari 2017 ett anslag på 4,8 miljoner euro för ett projekt som ska bygga minst 800 allmänna laddningssystem av vilka minst 200 är snabbladdningssystem.

För att biogas i trafik ska kunna främjas måste produktionen öka och tankstationerna bli fler. I de projekt som stöds med arbets- och näringsministeriets finansiering för energispetsprojekt representeras ny teknik av flytande biogas, framställning av metan av koldioxid och förening av produktionen av biogas och biodiesel. Flytande biogas kan också användas i tung landsvägstrafik, och den kan på ett kostnadseffektivt sätt transporteras till andra tankstationer. Innovationer i anslutning till biogasanläggningar och nya tekniklösningar förbättrar projektens lönsamhet i framtiden. Många av dessa lösningar gynnar samtidigt kretsloppsekonomin.

Utmaningen med fler elbilar är att bilarna är dyra i inköp och har en relativt kort räckvidd, och att infrastrukturen för laddning är bristfällig. Eftersom elbilarna är så få används laddningssystemen så lite att företagen inte har tillräckliga incitament för att investera i ett heltäckande nätverk av laddningsstationer. Utskottet understryker att trots den marknadsbaserade utgångspunkten är det ändamålsenligt att främja en utbyggnad av laddningsstationerna för att påskynda utvecklingen. Det är också av vikt att staten ser till att den nya teknikens andel av bilparken tillräckligt snabbt blir stor nog med avseende på en fungerande marknad. Att bygga ut laddningsstationerna och att öka andelen bilar med ny teknik bör ske åtminstone samtidigt med utbyggnaden av infrastrukturen, helst med framförhållning. Ett tillräckligt heltäckande nätverk av laddningsstationer förbättrar förutsättningarna för elbilism och främjar en ökning av elbilarnas andel varvid användningsgraderna ökar och infrastrukturen i framtiden i huvudsak kan byggas ut på marknadsmässiga villkor.

Utskottet understryker att laddningsstationerna bör byggas ut på ett sätt som inte begränsar möjligheterna att utveckla alternativa tekniska lösningar som minskar utsläppen. De allmänna laddnings- och tankstationerna ska vara öppna för alla och lätta att använda för konsumenterna. Också positionsdata i nätet ska vara lätt att finna för att konsumenten lätt ska kunna planera sin rutt också inom ett större område.

Att med framförhållning utveckla allmänna laddnings- och tankstationer för alternativa trafikbränslen är också viktigt med tanke på efterfrågan på hemmamarknaden och således med avseende på att främja affärsverksamhet i hemlandet. Finland har kompetens på hög nivå i fråga om smarta lösningar och en ökad efterfrågan på hemmamarknaden kan främja också tillväxt och exportmöjligheter för den finländska sektorn för miljöteknik.

Att främja drivkraftslösningarna på ett teknikneutralt sätt kräver enligt utskottets mening också en helhetsöversyn av lagstiftningen och stöden. Skyldigheten att distribuera biobränsle, som ingår i lagstiftningen som tvingande lagstiftning innebär ett effektivt stöd för biobränslen och exempelvis ställningen för el- och gasbilar bör bedömas också i relation till det. I energi- och klimatstrategin framställs att spridningen av utsläppssnåla bilar eventuellt bör främjas med ett nytt

Utlåtande MiUU 10/2017 rd

tidsbundet riskstöd vars årliga belopp under de närmaste åren är 25 miljoner euro. Utskottet ställer sig bakom en sådan startknuff för att främja genombrottet för ren trafik på marknaden.

En förtätad bebyggelse i kombination med bättre kollektivtrafik gör trafiksystemet mer effektivt. Energi- och klimatstrategin fäster också uppmärksamhet vid strukturella metoder, men utvecklingen den vägen går långsamt. Planeringen av markanvändningen är också huvudsakligen kommunernas uppgift. Därför är det viktigt att också kommunerna fortsätter med det långsiktiga arbetet med att samordna markanvändningen och kollektivtrafiken och att påverka utvecklingen av färd sätt för att förbättra effektiviteten i fråga om såväl samhällsstrukturen som trafiksystemet.

Utskottet vill uppmärksamma kommunikationsutskottet också på att direktivet om byggnaders energiprestanda för närvarande ses över. Direktivet föreslås bli kompletterat med ålägganden att förse byggnader med infrastruktur med anknötning till laddningsstationer för elfordon. I förslaget sägs att när det gäller byggnader – både nya sådana och befintliga sådana som genomgår en större renovering – som inte är avsedda för bostäder och som har mer än tio parkeringsplatser ska medlemsstaterna säkerställa att minst var tionde parkeringsplats i alla sådana byggnader är utrustad med en laddningsstation, som kan fungera baserat på prissignaler. Dessutom måste nya bostadshus som har mer än tio parkeringsplatser, och bostadshus som genomgår en större renovering och har mer än tio parkeringsplatser, ha förinstallerad kabeldragning för elektriska laddningsstationer till varje parkeringsplats.

Enligt förslaget till direktiv kommer medlemsstaterna att kunna välja att undanta byggnader som ägs och utnyttjas av små och medelstora företag samt offentliga byggnader som omfattas av direktivet om infrastruktur för alternativa bränslen.

De nationella bestämmelserna om verkställighet som gäller installation av elektriska laddningsstationer i samband med nybyggen eller omfattande ombyggnader bör enligt förslaget vara i kraft eventuellt redan 2019 eller 2020. Medlemsstaterna ska vidare se till att nya bostadshus som har mer än tio parkeringsplatser, och bostadshus som genomgår en större renovering och har mer än tio parkeringsplatser, har förinstallerad kabeldragning för elektriska laddningsstationer till varje parkeringsplats.

Slutligen konstaterar utskottet att behovet av att minska utsläppen baserat på klimatavtalet från Paris särskilt för ansvarsfördelningssektorns vidkommande är så betydande att alla tänkbara metoder för att minska utsläppen måste tas i bruk. Sammantaget måste också de indirekta konsekvenserna beaktas, exempelvis hur elen till elbilarna genereras och av vilka råvaror biobränslen produceras. Att främja arbetssättet kring trafik som tjänst kan betydligt förbättra trafiksystemets energieffektivitet. Uppkomsten av nya modeller för tjänster bör främjas till exempel för att underlätta privat laddning så att den som skaffar en elbil enkelt som servicepaket kan köpa all utrustning som behövs för att ladda bilen hemma, såsom installation av eluttag, solpaneler och annat.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Miljöutskottet föreslår

Utlåtande MiUU 10/2017 rd

att kommunikationsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 25.4.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Satu Hassi gröna
vice ordförande Silvia Modig vänst
medlem Pauli Kiuru saml
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Rami Lehto saf
medlem Eeva-Maria Maijala cent
medlem Sari Multala saml
medlem Riitta Myller sd
medlem Martti Mölsä saf
medlem Saara-Sofia Sirén saml
medlem Ari Torniainen cent
medlem Mirja Vehkaperä cent.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.